

INOVAREA- PROVOCARE ÎN ERA CONCURENȚEI ACERBĂ

Ecaterina DARII, st. gr. IMIU-111
Coordonator științific: conf. dr. Valentina BULGARU

Universitatea Tehnică a Moldovei

***Abstract:** În epoca modernă proprietatea intelectuală a devenit un factor indispensabil al dezvoltării economice, sociale și culturale a umanității, al prosperării afacerilor în toate domeniile de activitate economică și, în consecință – al ameliorării nivelului general de viață. Conștientizarea acestui obiectiv impune instituțiile abilitate cu responsabilități în domeniul creației, protecției juridice și utilizării obiectelor de proprietate intelectuală să întreprindă noi măsuri de ordin legislativ, instituțional-organizatoric și informațional, să presteze servicii care să contribuie efectiv la creșterea capitalului intelectual al fiecărui agent economic și al societății în ansamblu [1,3].*

***Cuvinte cheie:** proprietate intelectuală, AGEPI, BOPI, INTELLECTUS, AGEPI Expo, Bursa Invențiilor, brevet de invenție, brevet de invenție de scurtă durată, mărci, desene/modele industriale.*

Republica Moldova a atins un nou nivel de dezvoltare în istoria sa, alineându-se la standardele internaționale de protecție a proprietății intelectuale, creând un nou sistem comparabil cu structurile similare ale țărilor dezvoltate ale lumii. La momentul actual în țara noastră este elaborat un cadru normativ – legislativ armonizat pe deplin cu normele internaționale în domeniu, iar în perspectiva aderării la Uniunea Europeană – și cu directivele europene.

Astfel în anul 1991 în Moldova a fost creată Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGEPI) care are ca obiectiv major contribuirea eficientă la dezvoltarea unui sistem inovațional puternic în țara noastră, acesta fiind de neconceput fără piața drepturilor de proprietate intelectuală [1-5].

Pentru o informare permanentă a societății, AGEPI editează reviste periodice, broșuri, regulamente de mare importanță în ceea ce privește respectarea drepturilor de autor și proprietate intelectuală, printre care se pot enumera următoarele[2, 6, 7]:

- **Buletinul Oficial de Proprietate Industrială (BOPI)** – este unica publicație din Republica Moldova investită cu dreptul de a furniza informații oficiale despre obiectele de proprietate industrială pentru care s-a solicitat sau s-a acordat protecție juridică.
- Revista de proprietate intelectuală „**INTELLECTUS**” reflectă aspectele multilaterale ale sistemului de proprietate intelectuală din RM, prevederile legislației naționale și internaționale, publică materiale științifice considerate de către Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare drept lucrări științifice, relevă mecanismul realizării drepturilor și exploatarea economică a obiectelor PI.
- "**AGEPI Expo**" - supliment al revistei „Intellectus”. "AGEPI Expo" este o publicație consacrată rezultatelor fiecărei ediții a Expoziției Internaționale Specializate „INFOINVENT”. Înserează mai multe interviuri cu participanții din țară și de peste hotare la acest for al invenției.
- Revista „**Bursa Invențiilor**” sunt trecute cele mai importante invenții brevetate și publicate pe parcursul anului, apare de două ori pe an, ș.a.

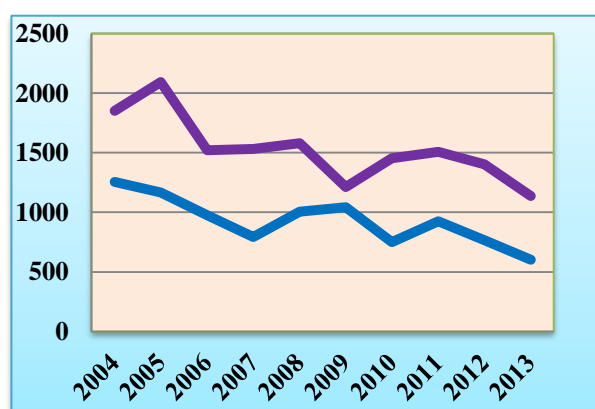
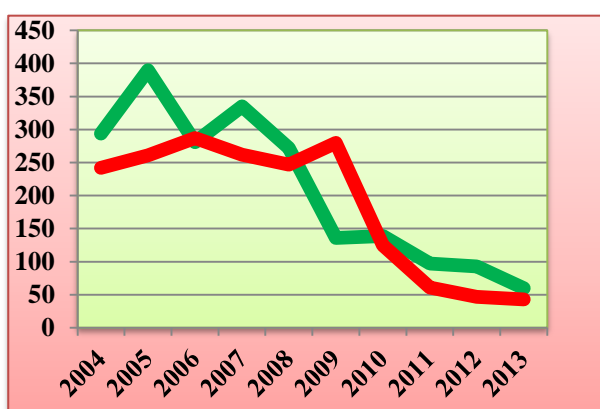
Analiza demersului de creativitate –inovare în R Moldova s-a realizat prin prisma numărului de obiecte ale proprietății industriale (OPI) înregistrate la AGEPI în ultimii 10 ani de către solicitanții (persoane juridice și persoane fizice) naționali. Pornind de la domeniul de interes cu referire la industria ușoară în lucrare se analizează dinamica cererilor depuse și a titlurilor de protecție a obiectelor de proprietate industrială, eliberate prin brevete de invenție (BI, 20 ani), brevete de invenție de scurtă durată (BISD, 5 ani), desene/modele industriale și mărci (tabelul 1).

Tabelul 1. Statistica cererilor depuse la AGEPI și eliberării titlului de protecție privind BI, BISD, mărci, desene și modele industriale pe parcursul anilor 2004-2013 [6].

OPI		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Brevete de invenție (20 ani)	cereri depuse	294	390	281	335	272	136	139	97	93	60	2097
	titluri de protecție eliberate	242	261	287	262	247	280	125	61	47	43	1855
Brevete de scurtă durată	cereri depuse	-	-	-	-	44	194	200	178	172	178	966
	titluri de protecție eliberate	-	-	-	-	-	22	181	156	133	99	591
Mărci	cereri depuse	1851	2093	1520	1534	1581	1211	1455	1508	1403	1137	15291
	titluri de protecție eliberate	1256	1166	976	792	1004	1044	750	924	765	602	9279
Desene/ modele industriale	cereri depuse	170	141	94	64	74	67	99	80	101	102	992
	titluri de protecție eliberate	108	123	120	86	71	57	60	75	43	52	795
Total	cereri depuse	2315	2624	1895	1931	1971	1608	1893	1863	1769	1477	19346
	titluri de protecție eliberate	1606	1550	1383	1140	1322	1403	1116	1216	988	796	12520

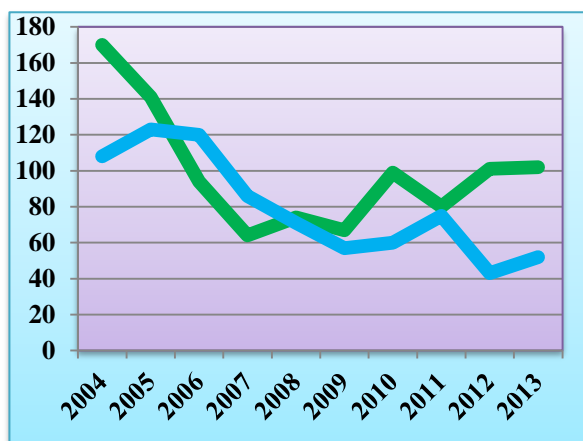
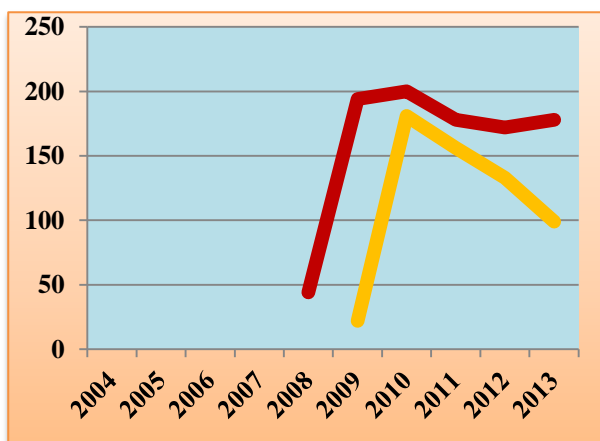
Din datele prezentate în tabel se constată că dintre cele 19346 cereri de înregistrare a OPI, 2097 (10,84%) s-au referit la BI, 966 (4,99%) la BISD, 992 (5,13%) la desene și modele industriale și 15291 (79,04%). La mărci, acestea din urmă fiind cele mai solicitate. În urma examinării cererilor depuse, în perioada analizată, au fost eliberate 12520 de titluri de protecție, 9279 (74,11%) dintre ele se referă la mărci, 1855 (14,82%) – la brevete de invenție, 591 (4,72%) – BISD, 795 (6,35%) – la desene/modele industriale.

În urma analizei dinamicii depunerii cererilor și eliberării titlurilor de protecție a obiectelor de proprietate industrială, pe parcursul ultimilor 10 ani se poate constata că s-a înregistrat o descreștere a numărului acestora, dar și o mare diferență între categoriile de proprietate industrială (fig.1.1, 1.2).

a) b) Figura 1.1 Dinamica cererilor depuse și titlurilor de protecție eliberate pentru a) brevete de invenție; b) mărci

Un aspect important este valorificarea inovațiilor și în acest context specialiștii AGEPI constată o creștere a interesului agenților economici față de încheierea contractelor de licență sau cesiune cu titularii drepturilor asupra obiectelor de proprietate intelectuală, protejate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

c)

d)

Figura 1.2 Dinamica cererilor depuse și titlurilor de protecție eliberate pentru c) brevete de invenție de scurtă durată; d) desene/modele industriale.

Astfel, de exemplu în anul 2012 la AGEPI au fost înregistrate 191 de contracte, dintre care 153 - de cesiune și 27- de licență, 8 – de gaj și 3 – de franchising [8]. Totuși mai este încă nevoie de timp și de eforturi considerabile pentru ca toată lumea să conștientizeze că proprietatea industrială este cel mai bogat „zăcământ” al unei țări, că bunăstarea societății, a tuturor membrilor ei este în strânsă corelație cu nivelul exploatarii obiectelor de proprietate industrială de care dispune. Drept exemplu în acest sens servesc țările economic dezvoltate, care au avansat numai datorită punerii în valoare a invențiilor, modelelor de utilitate, desenelor și modelelor industriale, programelor de calculator, tehnologiilor bazate pe idei, procedee și materiale noi.

Avantajul și profitul sunt principalii factori care determină oportunitatea folosirii valorii proprietății industriale. Afară de valoarea drepturilor asupra proprietății industriale, protejate de actele condiționate (brevete, certificate etc.), există o sumedenie de drepturi asupra produselor activității intelectuale, materializate în documentația de proiect, tehnologică, economică etc. Fără documentația respectivă, nu poate funcționa nici o întreprindere. Valoarea ei trebuie să constituie o parte integrantă a capitalului întreprinderii, deopotrivă cu fondurile fixe și mijloacele circulante.

Actualmente puține sunt întreprinderi, inclusiv cele din domeniul industriei ușoare, care au un sistem de evaluare a proprietății industriale și care conștientizează necesitatea sporii acesteia. Proprietatea intelectuală contribuie la creșterea valorii întreprinderii, în urma căreia aceasta beneficiază de o serie de avantaje cum ar fi dobândirea unui număr suplimentar de acțiuni, creșterea cotei de venituri a fondatorului, creșterea veniturilor întreprinderii în întregime. Pe de altă parte, drepturile de proprietate intelectuală sunt instrumente de marketing sau strategie managerială.

În concluzie menționăm că eforturile potențialului creativ-inovativ din țară trebuie valorificate, încurajate, facilitată implementarea rezultatelor obținute ceea ce va contribui nemijlocit la creșterea nivelului economic al țării, un factor foarte important în momentul când țara noastră ține cursa ținută spre Uniunea Europeană.

Bibliografie

1. Zavalistii, A., Maisteriuc, E. „Cum se brevetează o invenție în Republica Moldova”. Chișinău: Biblioteca de proprietate intelectuală, 2012.
2. Zavalistii, A., Lupan, A. „ABC-ul proprietății intelectuale”. Chișinău: Biblioteca de proprietate intelectuală, 2011.
3. Zavalistii, A., Lupan, A., Fodea, A. „Protecția proprietății intelectuale în Republica Moldova ”. Chișinău: Biblioteca de proprietate intelectuală, 2012.
4. Zavalistii, A., Grosu, V., Fodea, A. „Servicii AGEPI” Chișinău: Biblioteca de proprietate intelectuală, 2011.
5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 880 din 22.11.2012 cu privire la Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020.
6. Bilanțul activității AGEPI pe anul 2012/ Intellectus, 2013, Nr.1 pag. 4-6.
7. www.agepi.md (accesat 10.11.13).
8. <http://www.mecgov.com> (accesat 10.11.13).